

ZALECENIA PIEŁĘGNIARSKIE DLA PACJENTA/OPIEKUNA DOTYCZĄCE RÓŻY

Róża (erysipelas) - choroba zakaźna skóry wywołana przez paciorkowce. Chorobę charakteryzuje nagły początek, szybki przebieg, któremu najczęściej towarzyszy wysoka temperatura ciała oraz dreszcze. W miejscu wniknięcia bakterii pojawia się zaczerwienienie i obrzęk. Zmieniona chorobowo skóra jest wyraźnie odgraniczona od skóry zdrowej, jest napięta, bolesna, błyszcząca, jaśniejsza, ocieplona. W drugim lub trzecim dniu choroby mogą pojawić się pęcherze wypełnione płynem surowicznym. Pojawia się ogólne złe samopoczucie i osłabienie.

Przechorowanie róży nie daje odporności, a nawroty zdarzają się w ok. 20-30% przypadków. Zmiany pojawiają się w okolicach twarzy, na podudziach.

Zwiększone ryzyko występuje u osób:

- z cukrzycą,
- z owrzodzeniami podudzi,
- z upośledzonym drenażem limfatycznym (np. u kobiet po mastektomii, po wszczepieniu bypasów, po zabiegach w obrębie miednicy,
- zakażeniami grzybiczymi (grzybica w obrębie paznokci, przestrzeni międzypalcowych oraz skóry stóp),
- z zaburzeniami układu odpornościowego (szczególnie chorzy z HIV),
- z przewlekłą niewydolnością żylną,
- z zakrzepowym zapaleniem żył głębokich,
- uzależnionych od alkoholu.

Odmiany kliniczne róży:

Róża pęcherzowa - jedna z cięższych postaci róży, często towarzyszy jej infekcja gronkowcem złocistym, który odpowiedzialny jest za powstawanie pęcherzy.

Róża krwotoczna - pęcherze wypełnione są treścią krwistą.

Róża zgorzelinowa - w okolicy zmian chorobowych powstają ogniska martwicy i zgorzeli.

Róża wędrująca, pelzająca - zmiany chorobowe szerzą się drogami chłonnymi, czasami zmiany skórne pojawiają się w dwóch odległych od siebie miejscach.

Róża nowotworowa - najgroźniejsza odmiana choroby, pomimo odczynu miejscowego, brak towarzyszących objawów ogólnych (najczęściej w przebiegu raka piersi).

Róża nawrotowa charakteryzuje się występowaniem nawrotów zmian skórnych kilka lub kilkanaście razy w ciągu roku, w odstępach od kilku do kilkunastu tygodni lub dłuższych. Najczęstszą lokalizacją zmian skórnych są kończyny dolne, a przyczyną ich powstania jest zastój żylny, limfatyczny oraz niedostateczne leczenie pierwszego rzutu choroby.

Powikłania róży:

- ropowica,
- słońowacizna,
- zapalenie naczyń chłonnych i żylnych
- zapalenie nerek,
- zapalenie płuc,
- zapalenie mięśnia serowego,
- zapalenie wsierdzia,
- zapalenie osierdzia,
- posocznica.

Pomimo dużej gamy powikłań rokowanie przy odpowiednim leczeniu rokowanie jest pomyślne. Zmiany zlokalizowane w okolicach głowy dają pomyślniejsze rokowanie niż przy innym umiejscowieniu, a pęcherze nie mają wpływu na przebieg schorzenia.

Czy pacjent z różą zakaża inne osoby?

Do zakażenia dochodzi bardzo rzadko na drodze bezpośredniego kontaktu z chorą osobą.

Leczenie róży:

- antybiotykoterapia – Penicylina krystaliczna, a w przypadku reakcji alergicznej - Klindamycynę. W ciężkich zakażeniach stosuje się antybiotykoterapię skojarzoną.
- Leczenie wspomagające – leki przeciwbólowe i obniżające temperaturę ciała.

Pielęgnacja zmian:

- Minimalizuj dolegliwości bólowe poprzez stosowanie zaleconych przez lekarza środków przeciwbólowych.
- Kontroluj temperaturę ciała, razie potrzeby zastosuj leki przeciwgorączkowe.
- Dbaj o odpowiednie nawodnienie, zwłaszcza gdy gorączkujesz.
- Koniecznie ogranicz ruch, stosuj elewację kończyny (uniesienie kończyny).
- Do mycia i dezynfekcji rany stosuj środki zalecone przez lekarza.
- Przy zmianach suchych stosuj maści natłuszczające i nawilżające skórę np. Alantan, Liotomag.

Przed przystąpieniem do zmiany opatrunku przygotuj zestaw do zmiany opatrunku.

Potrzebne będą:

- rękawiczki (kilka par);
- płyn do dezynfekcji rąk;
- środek antyseptyczny;
- sól fizjologiczna;
- gaza lub gaziki jałowe;
- opatrunki wg zlecenia;
- bandaż;
- podkład higieniczny;
- nożyczki (przeznaczone tylko do opatrunków, dezynfekowane przed i po użyciu);

- worek foliowy (na śmieci).

Pielęgnowanie rany

1. Umyj ręce.
2. Przygotuj potrzebny zestaw na stole, najlepiej na serwecie, podkładzie higienicznym oraz worek foliowy na zużyty sprzęt.
3. Zdezynfekuj ręce i załóż rękawiczki.
4. Zdejmij brudny opatrunek (jeśli jest przyschnięty nawilż go solą fizjologiczną, unikaj zrywania opatrunku). Zdejmij rękawiczki.
5. Zdezynfekuj ręce i załóż czyste rękawiczki.
6. Umyj skórę wokół rany ranę pod bieżącą wodą, ale zrezygnuj z długich kąpieli, do mycia użyj środka przeznaczonego do mycia rany, osusz skórę czystym ręcznikiem. Ściągnij rękawiczki.
7. Zdezynfekuj ręce i załóż rękawiczki.
8. Spryskaj powierzchnię rany środkiem antyseptycznym zleconym przez lekarza. Delikatnym, ale zdecydowanym ruchem oczyść ranę w kierunku od środka do zewnątrz. Ściągnij rękawiczki.
9. Zdezynfekuj ręce i załóż rękawiczki.
10. Przytnij opatrunek do wielkości rany wg instrukcji producenta.
11. Załóż opatrunek wg zlecenia, na opatrunek pierwotny nakładaj opatrunek wtórny (np. piankowy lub gazik) i zabezpiecz bandażem bądź przylepcem.
12. Zdejmij rękawiczki, wyrzuć do worka przeznaczonego na śmieci, worek zwiąż i wyrzuć.
13. Zdezynfekuj ręce.

Profilaktyka nawrotu choroby

Prawdopodobieństwo ponownego zachorowania na różę wzrasta wraz z osłabieniem odporności organizmu. Dotyczy to głównie osób w podeszłym wieku, chorujących na cukrzycę, jak również podatnych na infekcje bakteryjne i wirusowe.

- Najprostszą metodą uniknięcia zachorowania na różę jest skuteczne leczenie infekcji, szczególnie wywołanych przez paciorkowce, np. anginy.
- Należy dbać o odporność organizmu przez stosowanie urozmaiconej diety bogatej w owoce i warzywa, unikanie nałogów oraz zwiększenie aktywności fizycznej.
- Regularne wykonywanie badań kontrolnych stężenia cholesterolu, ciśnienia tętniczego oraz stężenia glukozy we krwi. Wyniki tych badań mogą pomóc zdiagnozować choroby układu sercowo-naczyniowego, które sprzyjają zachorowaniom na różę.
- Osoby z niewydolnością krążenia, szczególnie z żylakami oraz zaburzeniami odpływu chłonki, również stanowią grupę zagrożoną zwiększonym ryzykiem rozwoju róży. Nie należy lekceważyć nawet drobnych zmian skórnych, a przewlekłą niewydolność żylną i zakrzepicę w kończynach dolnych poddawać skutecznemu leczeniu.